

наистина трети лирически подем остава недовършен докрай. След тази дата Яворов на практика престава да пише стихове и се насочва към драматургията. В писмо от Париж до проф. Б. Пенев (10.XI.1910) той споделя: "Сега се опитвам да заработя. Стиховете ме отвращават почти. В тях човек не може да каже всичко, ако не е принуден и да престори всичко. (...). Работата е там, че аз имам нужда да се изкажа по-напълно, по-ясно. И за това аз трябва да подиря друг жанр". И веднага, някак многозначително, Яворов е допълнил: "Но моите страдания са толкова реални, че никакво тяхно художествено превъпласение не може да ме удовлетвори" (Подчерт. мое - П. В.).⁶ Последната фраза бележи отвращение на погледа от изкуството и насочването му плътно към самата действителност, т.е. към смъртта.

Същата мисъл, само че по един по-друг начин изразява Яворов и пред М. Арнаудов: "Македония, за моята поетическа продуктивност, се оказа твърде мащеха. Сигурно затуй, защото аз там изживявах настроенията си в дело. Македония ме вдъхновяваше за дела, не за поезия, т.е. поезията можах да вложа в дело, не в стихове вече".⁷ И наистина в последните няколко години от свой живот Яворов се ориентира към драмата - като действа; - и към реалното жизнедействие, завършило с оня изстрел през октомври 1914.

Яворовият издател и приятел Ал. Паскалев си спомня, че след написването на първата си драма поетът му казва: "Аз едва сега почвам да се чувствавам писател, а не само поет". И Ал. Паскалев обобщава: "Той вътрешно бе ликвидирал вече с чисто лирическото си творчество".⁸ Пътят на Яворов към драмата е друга, по-различна тема, която не е обект на моята студия.

II.

Съществен аспект на една творба, сборник творби или изобщо книга е самото заглавие, което авторът е намерил за нужно да ѝ даде. За поетиката на този литературно-естетически елемент е писано немалко, но има още какво да се желае. Ще приве-

6. Яворов П. К. *Събрани съчинения в пет тома*. Т. 5, С., 1979, с. 216.

7. Арнаудов М. Цит. книга, с. 101-102.

8. Паскалев Ал. *Дружба с Яворов*. - Златорог, г. XX (1939), кн. 8, с. 383.